

یک مطالعه تطبیقی پیرامون قانون بودجه ۷۶ و لایحه آن

■ هم‌سنجی یک قانون و یک لایحه

دفتر بررسی‌های اقتصادی

پیش‌نوشتار

کمیسیون اصلی مجلس شورای اسلامی پس از ساعت‌ها کار فشرده و با همکاری ارزنده سایر کمیسیون‌ها امر رسیدگی به لایحه بودجه سال ۱۳۷۶ را به اتمام رساند. کمیسیون مزبور با واقع‌بینی و با اتکا به واقعیت‌های اقتصادی و اجتماعی کشور، کار رسیدگی را انجام داده و به جلسه علنی مجلس ارائه کرد. گزارش حاضر به منظور مقایسه مصوبات مجلس با لایحه پیشنهادی دولت در بخش‌های مختلف زیر تهیه شده است:

الف- عنایت به انضباط اداری و مالی و

تأمین نیروی انسانی بعضی از دستگاه‌ها؛

ب- توجه به بودجه دفاعی و امنیت عمومی؛

ج- حمایت از سرمایه‌گذاری و توجه به امر تربیت بدنی و ورزش به ویژه ورزش جانبازان و معلولین؛

د- توجه به اعتبارات مناطق محروم روستایی و عمران شهری به ویژه در شهرهای محروم و کم‌جمعیت؛

ه- عنایت به افزایش اعتبارات ناشی از حوادث غیر مترقبه و پیش‌بینی حوادث مذکور؛

و - توجه بیشتر به آموزش و پژوهش.

۱- انضباط اداری و مالی و تأمین

نیروی انسانی در قانون بودجه ۷۶

با عنایت به رهنمودهای مقام معظم رهبری در زمینه‌های رعایت انضباط اداری و مالی و در راستای کاهش هزینه‌های غیرضرور و پرهیز از تجمل‌گرایی و اسراف در ادارات و دستگاه‌های دولتی بندهایی از تبصره ۱۳ مورد توجه نمایندگان مجلس قرار گرفته و در قانون بودجه سال ۷۶ منظور شده است.

به موجب بند (ج) از تبصره ۱۳، سقف خرید اتومبیل‌های مورد نیاز دستگاه‌های دولتی کاهش یافته و براساس بند (و) همان تبصره محدودیت خاصی به استفاده‌کنندگان از خودروهای دولتی منظور شده و استفاده از خودروهای دولتی توسط مسئولین ادارات و دستگاه‌ها منوط به مصوبه هیئت وزیران گردیده است. نکته قابل توجه این است که مسئولینی که به استناد تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۷۳ اتومبیل از دستگاه‌های دولتی خریداری کرده‌اند مجاز به استفاده از خودروهای دولتی نخواهند بود.

همچنین به استناد بندهای (ط)، (ی)، (ک)، (ل)، (م) و (س) به ترتیب مقرر شده است که دستگاه‌های دولتی از پرداخت هر گونه وجهی به هر عنوان به کارکنان خود علاوه بر آن که در قانون پیش‌بینی شده است خودداری نموده، از خرید هرگونه وسایل سرمایه‌ای مانند مبل، تلویزیون، ویدئو...

پرهیز نمایند. ضمناً انجام هرگونه هزینه در خصوص چاپ تقویم، سالنامه، آگهی‌های تبریک و تشکر و اطلاعیه از محل بودجه عمومی دولت ممنوع بوده و دستگاه‌های دولتی از ایجاد هرگونه تغییر در ساختمان‌های خود که جنبه تجملاتی و تزئینی داشته باشد منع شده‌اند.

نکته قابل توجه این است که ممنوعیت‌های فوق حتی شامل اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی دستگاه‌ها نیز می‌گردد.

براساس بند (الف) تبصره ۱۵ نیز اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی که حداکثر تا ۵ درصد از مجموع اعتبارات عمرانی و هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی و ۲ درصد از مجموع اعتبارات جاری و اختصاصی را شامل می‌شده است، تا سقف ۳ درصد از مجموع اعتبارات عمرانی بودجه دولت و هزینه‌های سرمایه‌ای کاهش یافته است. این کاهش نیز از دلایل عمده توجه مجلس به رعایت هر چه بیشتر انضباط اداری و مالی تلقی می‌گردد.

ضمناً در بند (الف) تبصره ۲۰ میزان جابجایی سقف اعتبارات جاری در هر یک از برنامه‌ها و فصول مربوط به هر دستگاه از ۲۰ درصد به ۱۰ درصد کاهش پیدا کرده است. این کاهش انعطاف‌پذیری دستگاه‌های دولتی را در مواجهه با مسائل پیش‌بینی شده کاهش می‌دهد ولی از طرف

بودجه ۷۶ در یک نگاه

لایحه بودجه سال ۱۳۷۶ پس از ساعت‌ها کار فشرده مطابق با برنامه زمان‌بندی از پیش تعیین شده، در مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان بررسی شد و به تصویب نهایی رسید. کمیسیون خاص رسیدگی بودجه تلاش نمود تا با واقع‌بینی و با اتکا به ویژگی‌ها و واقعیات کنونی و نیازهای آینده کشور رسیدگی به لایحه بودجه را انجام داده و پیشنهادهای اصلاحی خود را با دیدی واقع‌گرایانه ارائه کند.

کمیسیون خاص رسیدگی بودجه در تمامی مراحل رسیدگی به لایحه بودجه ۱۳۷۶ از دستاوردهای پژوهشی «مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی» بهره‌مند گردید. مرکز پژوهش‌های مجلس پیش از آغاز کار کمیسیون خاص، ۲۳ گروه کسارت‌شناسی حول محورهای مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مرتبط با لایحه بودجه ۷۶ تشکیل داد و موفق شد ۳۴ گزارش تخصصی به مجلس محترم ارائه کند. گزارش‌های تهیه شده یستوانه پژوهشی قبایل انکسایی برای مجلس محترم در بررسی‌های لایحه بودجه ۷۶ بود.

بودجه ۷۶؛ تصویر کلی

۱- سهم مالیات‌ها و درآمدهای نفتی در درآمدهای عمومی

سهم مالیات‌ها و درآمدهای نفتی در درآمدهای عمومی دولت در سال ۱۳۷۶ به ترتیب معادل ۲۵/۴ و ۴۱/۵ درصد است. همان‌طور که در جدول شماره ۱ ملاحظه می‌شود، در بودجه ۱۳۷۵ سهم درآمدهای مالیاتی از درآمدهای عمومی دولت معادل ۱۹/۳ درصد بوده است که با ۶/۱ درصد افزایش به ۲۵/۴ درصد در سال ۱۳۷۶ رسیده است.

دیگر می‌تواند باعث رعایت هرچه دقیق‌تر نظم مالی در بودجه تصویبی گردد.

مجلس شورای اسلامی به موازات تأکید بر رعایت انضباط اداری و مالی در دستگاه‌های مختلف نیازهای ضروری دستگاه‌ها را در زمینه‌های مختلف مخصوصاً تأمین نیروی انسانی مورد توجه قرار داده است که از جمله آن تبصره ۳۵ جدید می‌باشد. به موجب این تبصره مجوز استخدام ۵۰۰ نفر برای کمرک ایران به منظور تصدی پست‌های انبارداری و تخریب و بارگیری و بارشمار و ایراتور کامپیوتر و تعداد ۵۰ نفر برای سازمان بازرسی کل کشور و به تعداد مورد نیاز برای سازمان پزشکی قانونی صادر شده است.

۲- بودجه دفاعی و امنیت عمومی در قانون بودجه ۷۶

به استناد بند (الف) تبصره ۹ قانون بودجه سال ۷۶ کل کشور و با عنایت به اهمیت دفاع از نظام مقدس جمهوری اسلامی اعتبار ردیف ۵۰۳۰۴۱ از ۲۶۰۰ میلیارد ریال پیش‌بینی شده در لایحه به ۲۷۲۰ میلیارد ریال افزایش یافته است که نمایانگر توجه مجلس محترم به امور دفاعی و پشتیبانی نیروهای مسلح می‌باشد.

ضمناً در بند (و) از تبصره ۹ سقف دریافتی از بابت قرار دادهای پیمانکاری برای اجرا طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی مطابق تبصره ۵۱ قانون برنامه دوم توسعه که در لایحه ۲۵۰ میلیارد ریال بوده در قانون بودجه سال ۷۶ به ۴۵۰ میلیارد ریال افزایش

یافته و پیش‌بینی دریافتی کل به ۱۲۶ میلیارد ریال بالغ گشته است. منابع این تبصره، ضیق تبصره ۶۷ قانون برنامه دوم، صرف توسعه فعالیت‌های ورزشی و تربیت بدنی می‌گردد. ایسن تغییر عمده و افزایش درآمد، نشان‌دهنده توجه مجلس محترم به سلامت جامعه از طریق بسط و گسترش فعالیت‌های ورزشی می‌باشد که در قسمت‌های مختلف بسند(الف) آن تبصره عنایت خاصی به ورزش جانبازان و معلولین شده است.

۴- آبادی در شهرها و روستاهای محروم در قانون بودجه ۷۶

بند(ج) و (د) از تبصره ۲۵ نشانگر تغییر عمده قانون نسبت به لایحه می‌باشد. در این تبصره، اعطای اختیارات کامل به کمیته‌های برنامه‌ریزی شهرستان‌ها و استان‌ها و تخصیص ۱۰۰ درصد اعتبارات استانی بین استان‌ها و همچنین توزیع اعتبارات بین شهرستان‌ها، بدون کسر درصدی از آن، مورد توجه می‌باشد. با اعمال این تغییر حوزه اختیارات استان‌ها و شهرستان‌ها در دریافت و هزینه نمودن بودجه افزایش یافته است. به عبارت دیگر این تغییرات در راستای اجرای تبصره ۲ قانون برنامه دوم توسعه (افزایش نقش استان‌ها و اجرای سیاست‌های تمرکززدایی در نظام بودجه‌ریزی) صورت گرفته است. ضمناً این موضوع اولویت توجه به تصمیمات کمیته‌های برنامه‌ریزی

یافته است این موضوع ضمن ارج نهادن به توان اجرایی و فنی مهندسی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران زمینه‌های شکوفایی توانایی‌ها و ظرفیت‌ها و قابلیت‌های فنی مهندسی نیروهای مسلح را هر چه بیشتر فراهم می‌کند.

به استناد بند(ز) از تبصره ۹ و با توجه به توان اجرایی نیروهای انتظامی جمهوری اسلامی ایران، زمینه‌های جدیدی برای افزایش درآمد اختصاصی این نیرو فراهم شده است. به طوری که درصد قابل توجهی از درآمدهای اختصاصی فوق در اختیار نیروی انتظامی قرار می‌گیرد تا صرف احداث پاسگاه‌های مرزی، خانه‌های سازمانی، خرید خودرو، تعمیر، تجهیز، آموزش و سایر هزینه‌های متفرقه گردد.

توجه مجلس به رفع نیازهای نیروی انتظامی جمهوری اسلامی، در واقع ارج نهادن به اهمیت امنیت عمومی در جامعه می‌باشد.

۳- تربیت بدنی و ورزش در قانون بودجه ۷۶

به استناد تبصره ۶۴ قانون بودجه سال ۷۶ دریافتی از هر نخ سیگار وارداتی و داخلی از ۵ ریال «بند (الف) تبصره ۶۷ قانون برنامه دوم توسعه» به ۷ ریال افزایش یافته است که برآورد کل دریافتی حاصل از اجرای این بند به حدود ۹۰ میلیارد ریال می‌رسد. ولی در قانون بودجه رقم ۷ ریال به ۱۰ ریال افزایش

در مقابل سهم درآمدهای نفتی از درآمدهای عمومی دولت از ۵۰/۳ درصد در بودجه ۱۳۷۵ به ۴۱/۵ درصد در بودجه ۱۳۷۶ کاهش یافته است (۸/۸ درصد کاهش). این امر تلاش دولت و مجلس را در بهبود ساختار درآمدهای عمومی دولت نشان می‌دهد. با کاهش اتکای درآمدهای عمومی دولت به درآمدهای نفتی، آسیب‌پذیری درآمدهای عمومی از ناحیه تحولات اقتصادی و سیاسی بازار نفت نیز کاهش می‌یابد.

۲- سهم هزینه‌های جاری و عمرانی در پرداخت‌های بودجه عمومی دولت

هزینه‌های جاری و عمرانی به ترتیب ۵۵/۴ درصد و ۳۶/۸ درصد از پرداخت‌های بودجه عمومی دولت را تشکیل می‌دهند. مقایسه سهم هزینه‌های جاری و عمرانی در بودجه‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۷۶ نشان می‌دهد که سهم هزینه‌های جاری در بودجه ۱۳۷۶ اندکی (۰/۹ درصد) افزایش یافته است که عمدتاً به دلیل پرداخت‌های مربوط به فقرزدایی می‌باشد.

جدول ۱- سهم اجرای درآمدها و هزینه‌ها در بودجه‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۷۶ (درصد)

شرح	۱۳۷۵	۱۳۷۶
سهم درآمدهای مالیاتی از کل درآمدهای عمومی	۱۹/۳	۲۵/۴
سهم درآمدهای نفتی از کل درآمدهای عمومی	۵۰/۳	۴۱/۵
سهم سایر درآمدها از کل درآمدهای عمومی	۳۰/۴	۳۳/۱
سهم هزینه‌های جاری از کل هزینه‌ها	۵۴/۵	۵۵/۴
سهم هزینه‌های عمرانی از کل هزینه‌ها	۳۶/۹	۳۶/۸
سهم هزینه‌های از محل درآمد اختصاصی از کل هزینه‌ها	۸/۶	۷/۸

منبع: قانون بودجه سال ۱۳۷۵ و آخرین مصوبات مجلس شورای اسلامی در مورد لایحه بودجه سال ۱۳۷۶

شهرستان‌ها و استان‌ها را یادآور شده و زمینه‌های توجه به عمران و آبادی در روستاها و شهرهای محروم را فراهم می‌کند. به استناد بند (الف) تبصره ۱۹ قانون بودجه سال ۷۶ هزینه اعتبارات این تبصره در عمران شهری، از شهرهای زیر پنجاه هزار نفر به شهرهای زیر سی هزار نفر تغییر یافته است. با عنایت به افزایش تعداد شهرهای کشور و وجود محرومیت در شهرهایی با جمعیت زیر سی هزار نفر، نمایندگان محترم مجلس این موضوع را بیشتر مورد توجه قرار داده و تغییرات فوق را در چهارچوب عدالت اجتماعی و محرومیت‌زدایی از شهرهای کوچک دانسته‌اند.

به استناد بند (الف) تبصره ۳۷ با توجه به تأکید نظام جمهوری اسلامی ایران در زدودن استضعاف و محرومیت از چهره کشور و این‌که لازمه برقراری قسط و عدل ایجاد تعادل نسبی میان مناطق مختلف است، مجلس توجهی خاص به روستاهای محروم کشور در این تبصره نموده و اعتبارات بند (الف) را از ۴۵۶ میلیارد ریال لایحه بودجه ۷۶ به ۵۲۶ میلیارد ریال (۱۵ درصد) افزایش داده است. این امر نمایانگر توجه جدی نمایندگان محترم به تقویت و استمرار محرومیت‌زدایی و عدالت اجتماعی در کشور می‌باشد.

با عنایت به تبصره ۶۸ با تغییر تعداد خانوارها در هر روستا از ۴۰۰ خانوار (در لایحه بودجه ۷۶) به ۳۰۰ خانوار (در قانون بودجه ۷۶) در واقع از روستاهای کوچک‌تر

جدول ۱- اعتبارات و تسهیلات بند (د) تبصره ۶

(میلیارد ریال)

قانون بودجه ۱۳۷۶	لایحه بودجه ۱۳۷۶	مصوب ۱۳۷۵
۲۰۰	۱۶۵	۱۵۰

حوادث طبیعی و غیر مترقبه (سیل و زلزله و...) قرار دارد و اغلب قشرهای آسیب دیده از این گونه حوادث، توان مالی لازم برای جبران خسارت ناشی از حوادث را ندارند لذا نمایندگان مجلس این موضوع را در نظر گرفته و میزان تسهیلات اعتباری نظام بانکی مربوط به این بند از تبصره را افزایش داده اند.

به استناد بند (و) تبصره ۶ نیز مبلغ یک میلیارد ریال اعتبار جداگانه‌ای برای امور پیشگیری و سیستم پیش آگهی جوی و اقلیمی و امور هواشناسی حوادث غیر مترقبه در نظر گرفته شده است که نشانگر اهمیت پیشگیری‌های ممکن از حوادث غیر مترقبه از دیدگاه نمایندگان مجلس می‌باشد.

۶- آموزش و پژوهش در قانون

بودجه ۷۶

تغییراتی که در کمیسیون اصلی در خصوص تبصره‌های مربوط به بخش‌های آموزش و پرورش، آموزش عالی و تحقیقات داده شده است مربوط به تبصره‌های ۸، ۱۵، ۱۷ و ۲۲ می‌باشد. بررسی این تغییرات نشان‌دهنده حمایت مجلس محترم از برخی زمینه‌های خاص در مسائل آموزشی و تحقیقاتی کشور

هم حمایت شده و بدین وسیله مجلس در اجرای مفاد تبصره ۷۱ قانون برنامه دوم (تهیه نقشه تفکیکی ثبتی روستاها) روستاهای بیشتری را مشمول این تبصره نموده است. این توجه مجلس ضمن حمایت از روستاها، موجب تقویت سیاست‌های مانع و ضد مهاجرت نیز خواهد بود که به نوبه خود نتایجی همچون، کاهش مهاجرت به شهرها، کاهش شدت مشکلات جمعیتی، حفظ تعادل در پراکنندگی جغرافیایی جمعیت، تحدید روند شهرنشینی، تشویق به سکونت روستاییان در روستاهای خود و قوام بخشیدن به نظام مالکیت در روستاها را در پی دارد.

۵- حوادث غیر مترقبه در قانون

بودجه ۷۶

بند (د) تبصره ۶ و جدول ۱ نمایانگر آن است که تسهیلات اعتباری نظام بانکی موضوع بند (ب) تبصره ۱۵ قانون برنامه دوم توسعه (حوادث غیر مترقبه)، از ۱۶۵ میلیارد ریال در لایحه بودجه ۷۶ به ۲۰۰ میلیارد ریال توسط مجلس شورای اسلامی افزایش یافته است.

با توجه به این که کشور در معرض

شاخص‌های اساسی در بودجه ۷۶

۱- تأمین منابع مالی و نهاده‌های مورد نیاز بخش کشاورزی

در بودجه ۱۳۷۶، از طریق تنصیر ۴ دولت موظف شده بازپرداخت اعتباراتی را که از محل منابع قرض الحسنه و سایر منابع نظام بانکی کشور از طریق بانک مرکزی در اختیار بانک کشاورزی قرار داده می‌شود، جمعاً تا مبلغ ۳۳۰ میلیارد ریال از منابع قرض الحسنه و تا ۱۱۰۰ میلیارد ریال از سایر منابع نظام بانکی، تضمین و مانده مطالبات آن را در بودجه سال بعد کل کشور منظور نماید.

بر اساس ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۷۶، اعتبارات بخش کشاورزی صددرصد تخصیص یافته تلقی شده است.

برای تأمین منابع مالی بخش کشاورزی در تنصیر ۴۶ پرداخت ۱۰۰۰ میلیارد ریال تسهیلات اعتباری، بدون اخذ وثیقه، جهت بهبود باردهی آبیاری و بهره‌وری بیشتر از منابع آب و خاک از طریق توسعه شبکه‌های آبیاری تحت فشار (بازرسی و قطره‌ای) و تجهیز و برقی کردن جبهه‌های کشاورزی، پیش‌بینی شده است.

برای تأمین منابع مالی لازم جهت خریدهای تضمینی محصولات اساسی کشاورزی و دامی و تنظیم بازار محصولات کشاورزی و دامی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی موظف شده بر اساس تنصیر ۴۷ وجوه مورد نیاز جهت این منظور را تأمین و به صورت وام کوتاه مدت (تنخواه) در اختیار دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط قرار دهد.

۲- بررسی و رفع مشکلات صنعت فرش

به منظور بررسی و رفع مشکلات و موانع صنعت فرش و فسعالیت بافندگان، تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش دستباف

است. این زمینه‌ها را در ۱۰ مورد به شرح زیر می‌توان طبقه‌بندی کرد:

۱-۶- تسهیل قوانین جهت هزینه نمودن اعتبارات آموزش و پرورش

به منظور ایجاد تسهیلات ممکن در نحوه هزینه نمودن اعتبارات آموزش و پرورش، مجلس محترم دو بند جدید (بندهای «ح» و «ی») را به تبصره ۸ اضافه نموده است. به موجب این بندها، معافیت واحدهای آموزشی وزارت آموزش و پرورش از پرداخت حق انشعاب، حق امتیاز آب، برق، تلفن و گاز، موضوع بند «ل» تبصره ۱۹ قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران لازم‌الاجرا بوده و وزارتخانه‌های مذکور در بند اخیراً ذکر موظفند اعتبار مورد نیاز تا نصب و اتصال رانز محل منابع داخلی تأمین و پرداخت نمایند. همچنین به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها اجازه داده شده است در سال ۱۳۷۶ اعتبارات غیرپرستالی، برنامه‌های آموزشی و پرورشی خود را بدون التزام به رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت هزینه نمایند.

۲-۶- احداث فضاهای آموزشی

به منظور ایجاد زمینه‌های مناسب جهت احداث فضاهای آموزشی، کمیسیون اصلی در ادامه بند «ه» تبصره ۸ اضافه نموده است که با توجه به ضرورت تأمین زمین مناسب برای احداث فضاهای آموزشی و پرورشی حداکثر ده درصد اعتبارات عمرانی آموزش و پرورش استان‌ها برای خرید زمین

ارزاق به میلیارد ریال

جدول ۲- اعتبارات تحقیقاتی در لایحه و قانون بودجه ۱۳۷۶

ارزاق براساس قانون بودجه ۷۶				ارزاق بر اساس لایحه بودجه ۷۶				عنوان			
جمع	از محل درآمد اقتصادی	عمرانی	جاری	جمع	از محل درآمد اقتصادی	عمرانی	جاری	فصل تحقیقات			
۲۳/۱	-	۸/۴	۳۴/۷	۲۳/۱	-	۸/۴	۳۴/۷	۱- ایرنامه تحقیقات اجتماعی			
۱۶/۴	۲/۴	۳	۱۱/۰	۱۶/۴	۲/۴	۳	۱۱/۰	۲- ایرنامه تحقیقات فرهنگی و آموزشی			
۳۲۴/۵	۳۲/۹	۱۴۵/۹	۱۴۵/۷	۳۰۴/۹	۳۲/۹	۱۳۱/۹	۱۴۰/۱	۳- ایرنامه تحقیقات دانشگاهی			
۱۵	-	۱۲/۴	۲/۶	۱۵/۰	-	۱۲/۴	۲/۶	۴- ایرنامه تحقیقات مسکن و عمران شهری و روستایی			
۴۶۲/۷	-	۳۴۰/۹	۱۲۱/۸	۴۶۲/۷	-	۳۴۰/۹	۱۲۱/۸	۵- ایرنامه تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی			
۱۵۷/۲	-	۱۴۴/۸	۱۲/۴	۱۵۷/۲	-	۱۴۴/۸	۱۲/۴	۶- ایرنامه تحقیقات انرژی			
۲۹	-	۲۹	-	۳۰/۵	-	۳۰/۵	-	۷- ایرنامه تحقیقات صنعتی			
۴۳/۹	-	۴۰/۹	۳	۴۳/۹	-	۴۰/۹	۳	۸- ایرنامه تحقیقات حمل و نقل و ارتباطات			
۶/۵	-	۳/۵	۳	۶/۵	-	۳/۵	۳	۹- ایرنامه تحقیقات خدمات اقتصادی و بازرگانی			
۲۸	۵	-	۲۳	۲۸	۵	-	۲۳	۱۰- ایرنامه تحقیقات دفاعی و انتظامی			
۶/۷	-	-	۶/۷	۶/۷	-	-	۶/۷	- اعتبارات استانی			
۱۱۳۳	۴۰/۳	۷۲۸/۸	۲۶۳/۹	۱۱۱۴/۹	۴۰/۳	۷۱۶/۳	۲۵۸/۳	جمع			
			۲۹	۲۹	-	۲۹	-	۲- ردیف های متفرقه			
			۱۱۴۳/۹	۴۰/۳	۷۴۵/۳	۲۵۸/۳		جمع کل اعتبارات تحقیقاتی			

• بنابراین تفاوت های ارزاق لایحه و قانون می باشد.

اختصاص یابد. همچنین به بند «د» تبصره ۸ جزء ۶ اضافه شده است که به موجب آن وزارت آموزش و پرورش مکلف شده از محل اعتبارات حاصل از اجرای بند ۵، مدارس راهنمایی تحصیلی و متوسطه شبانه‌روزی را تا مبلغ دو بیست و چهار میلیارد ریال احداث، تکمیل و تجهیز نماید.

۳-۶- توجه به آموزش در مناطق روستایی

مجلس محترم به گسترش آموزش در مناطق روستایی توجه خاصی داشته و به این منظور در بندهای «ج»، «د» و «ط» تبصره ۸ مواردی را اضافه نموده است. در بند «ج» تبصره ۸ به هزینه‌هایی که توسط اشخاص خیر اعم از حقیقی و حقوقی و بخش‌های مردمی برای مشارکت در امور عام‌المنفعه عمرمی انجام می‌شود و از درآمد مشمول مالیات آنها کسر می‌گردد، احداث خانه سازمانی معلمان ساکن روستا نیز اضافه شده است.

به موجب سند «د» تبصره ۸ لایحه پیشنهادی دولت مبلغ ۵۰ میلیارد ریال از اعتبارات بند مزبور به منظور تحت پوشش قرار دادن دانش‌آموزان دوره راهنمایی و متوسطه روستایی مناطق آموزشی که نسبت دانش‌آموزان راهنمایی و متوسطه به ابتدایی آنها به ترتیب کمتر از متوسط روستایی کشور در سال تحصیلی ۱۳۷۴-۱۳۷۵ باشد، اختصاص یافته بود. مجلس محترم مبلغ فوق را به دو برابر یعنی ۱۰۰ میلیارد ریال افزایش داده است و اضافه نموده است

و تعیین متولی برای این صنعت در بند «م» تبصره ۵ تشکیل کمیته‌ای به ریاست معاون اول رئیس جمهور پیش‌بینی شده است.

۳- عنایت به مناطق محروم و روستاها

برای گسترش خدمات بهداشتی، آموزشی و نیز تأمین راه‌های مناسب روستایی و تأمین برق در روستاها در تبصره‌های ۱۶، ۱۸، ۳۷ و ۵۱ الزامات قانونی مشخص پیش‌بینی شده است. بر اساس تبصره ۳۷ مبلغ ۵۲۶ میلیارد ریال علاوه بر سهم اعتبارات استانی و ملی روستاهای محروم کشور، ویژه این روستاها منظور شده است.

همچنین بر اساس تبصره ۵۱ معادل ۶۶ میلیارد ریال تسهیلات بانکی برای تجهیز کارخانهای تولیدی و ساخت مسکن مناسب در مساطق مستعد جهت اسکان‌های خودجوش عشایر اختصاص یافته است و دولت موظف شده تسهیلات فوق را بدون اخذ وثیقه به عشایر اعطا و بازپرداخت آن را تضمین نماید.

۴- تأمین مسکن فرهنگیان و افزایش حقوق آنان

به منظور تأمین مسکن فرهنگیان در بند «ب» تبصره ۸ مقرر شده است که مبلغ ۱۰۰ میلیارد ریال از منابع نظام بانکی به نسبت یک سوم به صورت قرض‌الحسنه و دو سوم به صورت سایر تسهیلات بانکی با حداقل کارمزد به منظور تقویت تعاونی فرهنگیان وزارت آموزش و پرورش و خرید کاغذ کتاب‌های درسی به عنوان سرمایه در گردش، در اختیار اتحادیه و شرکت‌های تعاونی مصرف و مسکن فرهنگیان وزارت آموزش و پرورش و شرکت‌های افسس و چاپ و نشر قرار می‌گیرد. همچنین دولت مکلف شده ده درصد سود و کارمزد تسهیلات بانکی حاصل از اجزای قانون تأمین مسکن

جدول ۳- اعتبارات تحقیقاتی بر اساس لایحه بودجه ۷۶ (میلیارد ریال)

جمع	از محل درآمد اختصاصی	عمرانی	جاری	
۱- فصل تحقیقات				
۲۳۱	-	۸۴	۳۴۷	۱-۱- برنامه تحقیقات اجتماعی
۱۶۴	۲/۴	۳	۱۱۰	۱-۲- برنامه تحقیقات فرهنگی و آموزشی
۳۲۴/۵	۳۲/۹	۱۴۵/۹	۱۴۵/۷	۱-۳- برنامه تحقیقات دانشگاهی
۱۵	-	۱۲/۴	۲۶	۱-۴- برنامه تحقیقات مسکن و عمران شهری و روستایی
۴۶۲/۷	-	۳۴۰/۹	۱۲۱/۸	۱-۵- برنامه تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی
۱۵۷/۲	-	۱۴۴/۸	۱۲۴	۱-۶- برنامه تحقیقات انرژی
۲۹	-	۲۹	-	۱-۷- برنامه تحقیقات صنعتی
۲۳/۹	-	۴۰/۹	۳	۱-۸- برنامه تحقیقات حمل و نقل و ارتباطات
۶۵	-	۳۵	۳	۱-۹- برنامه تحقیقات خدمات اقتصادی و بازرگانی
۲۸	۵	-	۲۳	۱-۱۰- برنامه تحقیقات دفاعی و انتظامی
۶۷	-	-	۶۷	- اعتبارات استانی
۱۱۱۴/۹	۴۰/۳	۷۲۸/۸	۳۶۳/۹	جمع
۲۹	-	۲۹	-	۲- ردیف‌های متفرقه
۱۱۳۳	۴۰/۳	۷۲۸/۸	۳۶۳/۹	جمع کل اعتبارات تحقیقاتی

رتال جامع علوم انسانی

نمایندگان محترم در کنار توجه به آموزش در مناطق روستایی، سامان‌دهی وضعیت آموزش و پرورش عشایر کشور را نیز مدنظر داشته است. در این رابطه بند «ط» به تبصره ۸ اضافه شده است. به موجب این بند وزارت آموزش و پرورش مکلف شده است به منظور تحت پوشش قرار دادن کلیه کودکان واجب‌التعمیم عشایر، تشکیلات اداره کل آموزش و پرورش کشور را حداقل

که سرانه آموزشی دانش‌آموزان این قبیل مناطق در کلیه مقاطع نباید از متوسط سرانه دانش‌آموزان کشور کمتر باشد. همچنین وزارت آموزش و پرورش را موظف نموده است هم‌زمان با احداث فضاهاى آموزشی جدید در روستاها هزینه مسکن معلمان مقیم روستاها را در صورت عدم واگذاری محل سکونت از اعتبارات بند فوق پرداخت نماید.

فرهنگیان را پرداخت نماید.

به منظور تأمین منابع لازم جهت افزایش حقوق معلمان و استفاده معلمان حقوق‌التدریسی در بند «د» تبصره ۸ تولیدکنندگان کالا و ارائه دهندگان خدمات و همچنین واردکنندگان کالا مکلف شده‌اند در صد قیمت نهایی فروش کالا و خدمات مذکور به مصرف کنندگان را در مبادی تولید و فروش و ارائه خدمات اولیه به عنوان مالیات بر مصرف از خریداران آنها دریافت و به حسابی که توسط خزانه داری کل تعیین می‌شود، واریز نمایند. وزارت آموزش و پرورش نیز مکلف شده از محل اعتبارات حاصل از اجرای این بند نسبت به پرداخت فوق‌العاده سختی شرایط محیط کار معلمان پرداخت کسری فوق‌العاده خاص مدیران و معاونین مدارس، استخدام کلیه معلمان حق‌التدریسی، افزایش بیست و پنج درصد به حقوق‌العساده شغل کادر آموزشی و غیر آموزشی و ... اقدام نماید.

۵- حمایت از اقشار محروم

به منظور حمایت از اقشار محروم در بند «ل» تبصره ۱۰ مقرر شده که اعتبار مندرج در ردیف ۱۲۹۰۴۹ قسمت چهارم این قانون موضوع بیمه اقشار نیازمند، متناسب با تعداد افراد واجد شرایط که توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و مطابق قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور تحت پوشش قرار می‌گیرند، به کمیته امداد امام خمینی (ره) پرداخت شود.

همچنین بر اساس بند «ع» این تبصره، جهت افزایش کمک‌های نقدی و جنسی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و مشمولین طرح شهید چابقی، عوارض ورودی مسافران به سادر و مناطق آزاد کشور هر سفر ۱۰۰۰ ریال افزایش

برابر مصوبه سازمان امور اداری و استخدامی در سال ۱۳۶۸ در یکی از مراکز عمده عشایر نشین کشور دایر نموده و علاوه بر اعتبارات سنواتی تخصیصی به این امر حداقل مبلغ ده میلیارد ریال از بودجه عمومی آموزش و پرورش را به آن اداره کل اختصاص دهد.

۶-۴- توجه به آموزش اقشار محروم

به منظور تسهیل آموزش اقشار محروم، مجلس به بندهای تبصره ۱۷ بند «ط» را اضافه نموده است. به موجب این بند، دانشگاه‌های غیر دولتی - غیرانتفاعی موظف شده‌اند مددجویان تحت پوشش کمیته امداد حضرت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه و سازمان بهزیستی قبولی در کنگور دانشگاه‌های فوق را (حداکثر دو درصد از ظرفیت آن دانشگاه) از پرداخت شهریه معاف نمایند.

۶-۵- توجه به آموزش طلاب علوم دینی

مجلس محترم به ایجاد امکانات بیشتر برای آموزش طلاب علوم دینی توجه نموده و به این منظور در بندهای «ح» و «ه» تبصره ۸ و نیز بند «ج» تبصره ۱۷ مواردی را اضافه نموده است.

در بند «ج» تبصره ۸ به هزینه‌هایی که توسط اشخاص خیر اعم از حقیقی یا حقوقی و بخش‌های مردمی برای مشارکت در امور عام‌المنفعه عمومی انجام می‌شود و از درآمد مشمول مالیات آنها کسر می‌گردد، احداث خانه‌های سازمانی طلاب علوم دینی اضافه شده است.

همچنین در بند «ه» تبصره ۸ مدارس علوم

۶-۷- تأمین مسکن فرهنگیان

به منظور کمک به تأمین مسکن فرهنگیان از طریق منابع نظام بانکی بر اساس بند «ب» تبصره ۸ لایحه پیشنهادی دولت، دولت مکلف شده بود هفت درصد سود و کارمزد تسهیلات بانکی حاصل از اجرای قانون تأمین مسکن فرهنگیان در مورد کلیه وام‌هایی که از تاریخ تصویب این قانون پرداخت شده و یا در سال ۱۳۷۶ پرداخت می‌شود را پرداخت نماید.

مجلس محترم به منظور ایجاد تسهیلات بیشتر در این زمینه نرخ هفت درصد پیشنهادی دولت را به ده درصد افزایش داد.

۶-۸- انسجام نظام آموزش عالی

از آنجا که آموزش عالی مستلزم هماهنگی و دراندیشی است و باید از قواعد و ضوابط کلی خاصی پیروی کند و این امر محقق نمی‌گردد، مگر این که نظام آموزش عالی در دستگاه‌های مختلف پراکنده نبوده و از نظر تشکیلاتی و مدیریتی منسجم و واحد باشد، از این رو مجلس محترم بند «ز» را به تبصره ۲۲ اضافه نموده است. به موجب این بند در سال ۱۳۷۶ ایجاد و توسعه هرگونه دانشکده، مؤسسه آموزشی یا مقاطع تحصیلی بالاتر از کناردانی توسط وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است به جز وزارتخانه‌های فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ممنوع شده است.

دینی و مساجد با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از پرداخت هرگونه عوارض شهرداری معاف شده‌اند.

در بند «ج» تبصره ۱۷ نیز که مربوط به احداث و تکمیل خوابگاه‌های دانشجویی با کمک سیستم بانکی است، احداث خوابگاه‌های طلاب مدارس علوم دینی نیز اضافه شده است.

۶-۶- افزایش حقوق فرهنگیان و استخدام معلمان حق‌التدریس و فارغ‌التحصیلان دانشسراها و مراکز تربیت معلم و آموزشیاران نهضت سوادآموزی

مجلس محترم توجه خاصی به افزایش حقوق فرهنگیان داشته است از این رو جزء ۶ را به بند «د» تبصره ۸ اضافه نموده است و به این ترتیب وزارت آموزش و پرورش مکلف شده است از محل اعتبارات حاصل از اجرای بند «د» تبصره ۸، فوق‌العاده سختی شرایط محیط کار فرهنگیان، کسری فوق‌العاده خاص مدیران و معاونین مدارس را پرداخت نموده و معلمان حق‌التدریس، آموزشیاران نهضت سوادآموزی با حداقل چهار سال سابقه خدمت تمام وقت و فارغ‌التحصیلان استخدام نشده دانشسراها و مراکز تربیت معلم را تا مبلغ مشخصی، استخدام نماید. همچنین به فوق‌العاده شغل کادر آموزشی و غیر آموزشی وزارت آموزش و پرورش تا مبلغ دویست میلیارد ریال حدود ۲۵ درصد اضافه شده است.

۹-۶- تسهیل نحوه هزینه کردن اعتبارات دانشگاه پیام نور

از آنجا که دانشگاه پیام نور دارای نظام خاص آموزشی باز است با مشکل تأمین هیئت علمی از طریق مقررات جاری، قراردادی بودن اساتید و کارکنان، برگزاری کلاس‌ها در روزهای تعطیل، استفاده از فضای آموزشی با دیگر مؤسسات و غیره مواجه است، از این رو مجلس محترم جهت کمک به دانشگاه مزبور بند «ج» را به تبصره ۱۵ اضافه نمود. به موجب این بند ۴۰ درصد از اعتبارات جاری و اختصاصی و ده درصد از اعتبارات عمرانی این دانشگاه از محل اعتبارات خارج از شمول بر اساس قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی بدون رعایت مقررات عمومی دولت می‌تواند مصرف شود.

۱۰-۶- گسترش تحقیقات در دانشگاه‌ها

به موجب بند «الف» تبصره ۲۲ لایحه پیشنهادی دولت، کلیه دستگاه‌های اجرایی که از اعتبارات جاری و عمرانی مربوط به تحقیقات استفاده می‌کنند موظفند ۱۵ درصد از اعتبارات مذکور را از طریق عقد قرارداددهای تحقیقاتی با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی و... هزینه نمایند.

با عنایت به ضرورت گسترش بیشتر تحقیقات در دانشگاه‌ها، مجلس ۱۵ درصد تعیین شده در لایحه را به ۲۰ درصد افزایش داده است.

می‌یابد.

بر اساس بند ۳ تبصره ۱۱ نیربانک مرکزی مکلف شده است مبلغ ۴۵۰ میلیارد ریال براساس تسهیل امور ازدواج اینستارگران، دانشجویمان، مسدوجویان تحت پوشش کمیته‌امداد امام خمینی (ره) و بهرستی و سایر اقشار با استفاده از منابع اعتباری فرض الحسبه به طور جداگانه اختصاص دهد. در تبصره ۶۱ نیر به دولت اجازه داده شده است جهت تأمین عدالت اجتماعی و کاهش محرومیت و فقرزدایی و افزایش اشتغال مولد و حومه حاصل از افزایش ۵۰ ریال به حق‌الثبت سفارش کالا، ۳۰۰ میلیارد ریال از مطالبات ماده ۳۲ قانون برنامه و بسبودجه، افسرایش ۳ درصد به نسبت فروش فراورده‌های پتروشیمی و ۲۰ درصد بهای فروش تلفن سیار را به مصرف رساند.

۶- سامان‌دهی بخش تحقیقات

در قانون بودجه سال ۱۳۷۶ اعتبارات خاصی تحت عنوان طرح‌های ملی تحقیقات منظور شده است و به منظور هماهنگی در تصویب و اجرای طرح‌های تحقیقاتی، در تبصره ۶۳ مقرر شده است که اعتبار طرح‌های ملی تحقیقات پس از پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه و تصویب شورای پژوهش‌های علمی کشور به پروژه‌های مشخص تحقیقاتی اختصاص یابد.

۷- سامان‌دهی فعالیت شرکت‌های دولتی و

مؤسسات انتفاعی

به منظور سامان‌دهی، نظم بخشی، کنترل و هدایت مؤثر فعالیت شرکت‌های دولتی و مؤسسات انتفاعی در تبصره ۲ قانون بودجه ۱۳۷۶ الزامات قانونی خاصی پیش‌بینی شده است.

□ □ □

□ □ □